

OBSAH:

	Stránka
Úvod	3—9
Ráz práce; povaha zněmčování Čech v XVI. století.	
Husitství a poměry národnosti	9—20
Počešťování v době předhusitské; posílení národního sebevědomí husitstvím; manifesty husitské; český jazyk v bohoslužbách; zvětšení územní državy české; poměry v Praze; v jiných českých městech; zákonná opatření na ochranu českého jazyka; projevy měst proti cizincům; stav řemesel po husitských válkách; ocenění výsledků husitství po stránce národnosti.	
Národnostní poměry v době pohusitské	21—37
Národnostní otázka při volbě Albrechtově; „Sebranie“; „List starých Čechů“; péče Jiřího z Poděbrad o český jazyk; Jagellonci a český jazyk; českost šlecht; čeština úředním jazykem; opatření proti cizincům; latinsko-česko-německé vokabuláře; počátky nové germanisace; podpora německví od některých šlechticů; příliv Němců do Prahy; do jiných měst; usnesení měst proti cizincům; poměry ve františkánském řádu.	
První humanisté a český jazyk	37—43
Poměr humanismu k národním jazykům; Eneáš Silvius a první čeští humanisté; Celtes a Käsenbrot; příčiny pozdního pronikání humanismu do Čech; Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic; Viktorin Kornel ze Všehrd; Václav Pisecký; Řehoř Hrubý z Jelení; Mikuláš Konáč z Hodištkova; demokratisace humanismu a splynutí s Bratrstvím.	
Německý postup v XVI. století	43—97
Kroftův názor o zněmčení Čech; pojetí Pekařovo.	
A) Vliv hospodářských poměrů na germanisaci	46—57
Úvod; sklárny; hornictví; dolování v Krumlově; u Budějovic; v Krušných Horách; v Kutné Hoře; v Jílovém; v Příbrami; němečtí řemeslníci; jejich vliv.	
B) Vliv světa lutersko-germánského	58—83
Luterství usnadňuje stěhování cizinců; luterství pojitkem Němců v Čechách a za hranicemi; něm. predikanti v Čechách; první hlasy proti něm. víře; studium na luterských školách v cizině; příčiny toho; neblahý stav university Karlovy; čeští studenti ve Vitmberku; v jiných městech Německa; studia Bratří v cizině; vliv studií v cizině na národnostní poměry; germanisace české šlechty luterské; J. O. Šlik; kostel a škola sv. Salvatora; jiní zněmčení šlechtici čeští; Němci mezi defensory a direktory; spojení něm. protestantů se zahraničím; styky Čechů se světem kalvinským.	

C) Vliv kultury románsko-katolické	84—97
Rod habsburský rodem románským; znalost češtiny u habsburských panovníků; němčící centralismus habsburský; cizinci na dvoře panovníků; dvorští řemeslníci; přímluvou dvora dosahují cizinci inkolátu; zněmčování katolické šlechty; jesuité v Čechách; jejich poměr k českému jazyku; vítězství světa katolicko-románského.	
Česká obrana proti germanisaci	97—121
Usnesení sněmů proti cizincům; čeština v oboru práva zemského; úřední jazyk městských soudů; města proti cizincům; literárská bratrstva; čeština v liturgii; čeština ve školách; učení cizím řečem; projevy proti kažení jazyka a péče o zdokonalení české řeči; usnesení proti cizincům r. 1608; jazykový zákon z r. 1615; projevy spisovatelů proti cizincům; Stránského „Okřik“.	
Národnostní topografie Čech v době předbělohorské	122—164
Poměry v Praze; zněmčování pohraničních krajín českých; germanisace měst uvnitř země.	
Rejstřík osob	165
Rejstřík míst	170

